

Raadsvergadering 8 juli 2025

Documentnummer: D/25/200842

Zaaknummer: Z/24/123046

Onderwerp:	Historisch koningszilver schutterij St. Andreas Maasbracht
Van:	College (portefeuillehouder Snijckers)
Voorstel:	De raad besluit: 1. Het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas uit Maasbracht aan te kopen voor een bedrag van € 35.000. 2. Deze aankoop uit de Algemene reserve af te dekken.

Inleiding:

Medio 2024 ontving de gemeente Maasgouw een melding van schutterij Sint Andreas van Maasbracht (in ruste) dat historisch koningszilver van deze schutterij te koop werd aangeboden op een veilingssite van een veilinghuis in Amsterdam. Dit koningszilver bestaat uit veertien koningsschilden en twee koningsvogels.

Blijkbaar is een deel van het meest historische koningszilver van de schutterij van Maasbracht in het begin van de 20e eeuw in bewaring gegeven bij een particulier en heeft deze het zilver tijdens de 2e wereldoorlog geruild voor een bontjas. De nieuwe eigenaar woonde in Venlo en zijn kleinzoon biedt het nu te koop aan. Deze familie heeft het koningszilver ruim 80 jaar in bezit en heeft gedurende deze periode informatie over dit zilver zoals publicaties, e.d. verzameld. Afgelopen periode is overleg gevoerd met de huidige eigenaar om te onderzoeken of de gemeente het koningszilver kan verwerven. Vanwege dit overleg heeft de eigenaar de verkoop van het koningszilver bij het veilinghuis terug getrokken.

Gezien de hoge cultuurhistorische waarde van dit koningszilver, en om te voorkomen dat dit cultureel erfgoed verkocht wordt aan een (vaak buitenlandse) geïnteresseerde en hiermee voor onze gemeenschap verloren gaat, wil het college dit koningszilver aankopen om dit lokale erfgoed te behouden.

In de begroting 2025 is geen rekening gehouden met deze uitgave van € 35.000. Daarom dient de gemeenteraad een besluit te nemen over het beschikbaar stellen van de voor de aankoop benodigde middelen.

Beslispunten:

1. Het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas uit Maasbracht aan te kopen voor een bedrag van € 35.000.
2. Deze aankoop uit de Algemene reserve af te dekken.

Argumenten:

1.1 De historische waarde van het koningszilver is hoog

Het historisch koningszilver van Maasbracht heeft een hoge historische waarde. Het gaat 400 jaar terug in de geschiedenis van Maasbracht en is een van de weinige overblijfselen uit die periode. Historisch koningszilver wordt in het algemeen bewaard en tentoongesteld in musea. Bij het te koop aanbieden van dit zilverwerk op veilingssites verdwijnt het vaak naar het buitenland en kan het als verloren worden beschouwd. Het college wil dit koningszilver aankopen, zodat dit lokale erfgoed kan worden behouden voor de gemeente Maasgouw en de kern Maasbracht in het bijzonder. Er doet zich nu een kans voor om het historisch koningszilver van schutter St. Andreas in eigendom te verkrijgen. Het college vindt dat deze kans moet worden benut. Nadat dit historisch koningszilver in eigendom is verkregen, gaat de gedachte er naar uit om dit tentoon te stellen in het gemeentehuis in Maasbracht. Er wordt nog onderzocht op welke wijze dit historisch koningszilver geëtaleerd kan worden in de publieksruimten van het gemeentehuis in Maasbracht.

1.2 Het beschermen van het historisch koningszilver door de gemeente is wenselijk

Het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas heeft een hoge cultuurhistorische waarde. Dit historisch koningszilver geniet op dit moment echter geen bescherming.

Het college kan dit historisch koningszilver op basis van de Erfgoedwet en in het bijzonder de Erfgoedverordening Maasgouw 2022 aanmerken als gemeentelijk beschermd cultuurofgoed. Het doel van de Erfgoedwet is een integrale bescherming van het Nederlandse erfgoed. Naast Rijksbeschermd erfgoed is er ook gemeentelijk beschermd erfgoed.

Het college kan een cultuurofgoed dat van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis of uitzonderlijke schoonheid is en dat als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en dat in eigendom is van de gemeente of dat aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aanwijzen als gemeentelijk beschermd cultuurofgoed. Dit op basis van artikel 3, lid 1 van de Erfgoedverordening Maasgouw 2022.

Nadat het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas in eigendom is verkregen, zal het college de hiervoor vereiste procedure opstarten.

1.3 Voor het behoud en ter bescherming van het koningszilver is het wenselijk dat de gemeente dit aankoopt
Om de erfgoedwaarde en ook de economische waarde van het koningszilver te bepalen, is taxateur Gemke Jager uit Schoonhoven, gespecialiseerd in historisch zilver, gevraagd dit erfgoed te beschrijven en te taxeren. Zij bevestigt dat het hier gaat om het historisch schutterszilver van schutterij St. Andreas uit Maasbracht en dat het bijzonder is omdat dit zilver dateert uit de 17^e eeuw. Zij taxeert de particuliere verkoopwaarde op een bedrag van € 19.800,00 incl. BTW. De taxatie en bijbehorende afbeeldingen van het koningszilver zijn als bijlagen 1 t/m 3 toegevoegd.

Dit bedrag is in feite de verzekeringswaarde en is in het algemeen lager dan de marktwaarde, zeker wanneer het verkocht wordt via een veilingsite. Vergelijkbaar koningszilver wordt voor hogere bedragen aangeboden en verkocht omdat in de hierboven genoemde waarde niet de emotionele waarde, verzamelwaarde en ook niet de kosten van het veilinghuis zijn meegenomen. Onder andere uit de verkoop van kavels van vergelijkbaar koningszilver door Veilinghuis Christies blijkt dat de marktwaarde vaak (veel) hoger ligt dan de getaxeerde particuliere verkoopwaarde. Een voorbeeld hiervan is als bijlage 4 bijgevoegd. Internationale verzamelaars bieden hoge bedragen voor dit zilverwerk en hiermee verdwijnt veel historisch zilverwerk als particulier bezit naar het buitenland.

Het koningszilver is veertien jaar geleden voor een bedrag van € 35.000 getaxeerd tijdens een opname van het televisieprogramma "Tussen Kunst en Kitsch". De huidige eigenaar heeft te kennen gegeven dat de gemeente het koningszilver voor dit bedrag kan aankopen. Hij hecht er veel waarde aan dat het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas binnen de gemeenschap blijft.

Risico's:

Door het aankopen en beschermen van dit koningszilver loopt de gemeente Maasgouw geen bijzondere risico's. Wel zijn er kosten verbonden aan het verzekeren, tentoonstellen en beveiligen van dit koningszilver. De hiermee samenhangende kosten moeten nog inzichtelijk worden gemaakt. De verwachting is dat hierover meer inzicht kan worden verschaft in de begroting 2026.

Samenhang met andere beleidsdocumenten:

In Omgevingsvisie gemeente Maasgouw 2022 wordt cultuurhistorisch erfgoed als een van de kwaliteiten van onze gemeente aangeduid. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor behoud en versterking van deze kwaliteit. De Erfgoedverordening Maasgouw 2022 biedt een juridische basis om te komen tot bescherming van dit cultuurhistorisch erfgoed.

Communicatie:

Op de gemeentelijke website wordt met een nieuwsbericht aandacht besteed aan de aankoop van het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas. Omdat de online nieuwsbrief gekoppeld is aan de gemeentelijke website, zijn inwoners op deze manier ook op de hoogte van de aanschaf van dit plaatselijk erfgoed.

Financiën

In de begroting 2025 is geen rekening gehouden met deze uitgave van € 35.000. In de bestaande budgetten is geen extra ruimte om deze aankoop af te dekken. De aankoop van het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas kan ook niet uit de post onvoorzien structureel worden afgedekt.

Om in aanmerking te komen voor de post onvoorzien dient te worden voldoen aan de 3 "O" criteria. Dit is vastgelegd in de financiële verordening Maasgouw 2023.

1. Is de aankoop Onvoorzien? Ja, dit is nieuw beleid en niet in de begroting opgenomen.
2. Is deze aankoop Onontkoombaar? Nee, het is niet persé noodzakelijk of wettelijk verplicht.
3. Is de aankoop Onuitstelbaar? Ja, de eigenaar wil het koningszilver aan een veilinghuis ten verkoop aanbieden. Dit is een eenmalige gelegenheid.

Omdat niet volledig aan de drie criteria wordt voldaan, is de aankoop op grond van deze financiële criteria niet persé noodzakelijk.

Bovendien is er sprake van nieuw beleid waarvoor de gemeenteraad akkoord dient te geven.

Gelet op de financiële verordening Maasgouw 2023 dient dit dan via een apart raadsbesluit te gebeuren.

De post onvoorzien 2025 is op dit moment ruim € 883.000 negatief (na bijstelling in de 1e prorap 2025 en in afwachting van de meicirculaire 2025) en van onvoldoende omvang om deze kosten te kunnen afdekken. Voor de aankoop van het historisch koningszilver van schutterij St. Andreas dient de dekking uit de bij te stellen begroting 2025 te worden gevonden door bijstelling in een 2e prorap 2025 of bij de opmaak van de jaarrekening 2025. Mogelijke aannahme hierbij is dat er een positief jaarsaldo 2025 zal zijn. Mocht het exploitatieresultaat 2025 negatief zijn dan dient een eventueel tekort door de algemene reserve afgedekt te worden.

Op dit moment is er geen extra budget om deze aankoop af te dekken. Daarom wordt voorgesteld om de aankoop af te dekken uit de algemene reserve. Indien er een positief exploitatieresultaat is, kan de algemene reserve weer worden aangevuld.

Planning en uitvoering:

Voor de aankoop van het historisch koningszilver wordt in overleg met de (huidige) eigenaar een koopovereenkomst opgesteld. Na ondertekening van deze koopovereenkomst wordt het koningszilver overgedragen aan de gemeente Maasgouw.

Bijlagen:

1. Bijlage 1: Voorblad taxatierapport TRGJ2024.004;
2. Bijlage 2: Taxatierapport TGRJ2024.004;
3. Bijlage 3: Afbeeldingen TGRJ2024.004;
4. Bijlage 4: Voorbeeld veiling verkoop koningsvogel - Christies;
5. Bijlage 5: Raadsbesluit.

Ondertekening:

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

C.M. Keersmaekers

D.W.J. Schneider